

ชื่อหลักสูตร ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics)

โดย นางสาวธัญญกานต์ แซ่เครือ

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

หน่วยงาน ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์และ Generative AI รวมถึงสามารถอธิบายหลักการทำงานและศักยภาพของ AI ในการสนับสนุนการทำงานได้
- เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือ AI และการสร้าง Prompt อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำ AI เช่น Microsoft Copilot มาใช้ในการค้นหาข้อมูล สร้างเนื้อหา วิเคราะห์เอกสารและรูปภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- เพื่อสร้างความตระหนักและทักษะในการใช้ AI อย่างรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความปลอดภัยของข้อมูล ความเป็นส่วนตัว ลิขสิทธิ์ จริยธรรม และผลกระทบของ AI ต่อบุคคล องค์กร และสังคม

สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตร ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics) เป็นหลักสูตรระดับ Basic สำหรับบุคลากรทั่วไปที่ต้องการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานด้านปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยี AI มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเนื้อหาของหลักสูตรจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตั้งแต่แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ AI ไปจนถึงการประยุกต์ใช้เครื่องมือ AI ในการค้นหาข้อมูล การสร้างเนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลและเอกสาร ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานประจำวัน ทั้งยังให้ความสำคัญกับการใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม และคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคล องค์กร และสังคม

เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย ๕ ส่วนสำคัญ ได้แก่ ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) การค้นหาทางอินเทอร์เน็ตและการใช้เครื่องมือ AI การใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วย Microsoft Copilot และ AI สำหรับทุกคน โดยแต่ละส่วนมีสาระสำคัญดังนี้

ส่วนที่ ๑ ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) เป็นการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนเข้าใจว่า AI และ Generative AI คืออะไร มีความแตกต่างจากระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือค้นหาข้อมูลแบบทั่วไปอย่างไร รวมถึงทำความเข้าใจแนวคิดของโมเดล Generative AI ซึ่งสามารถสร้างเนื้อหาใหม่จากข้อมูลและคำสั่งของผู้ใช้งาน เช่น ข้อความ ภาพ หรือเนื้อหาประเภทต่าง ๆ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์ทาง AI ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการสื่อสารระหว่างมนุษย์กับ AI ตลอดจนเรียนรู้การสร้างภาพด้วย AI จากข้อความหรือคำสั่งที่กำหนด เนื้อหาในส่วนนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเห็นศักยภาพของ Generative AI ในฐานะ “ผู้ช่วยในการสร้างสรรค์งาน” ไม่ว่าจะเป็นการคิดหัวข้อ การเรียบเรียงข้อความ การสร้างแนวคิด การสรุปสาระสำคัญ หรือการช่วยพัฒนาคอนเทนต์ โดย AI สามารถทำหน้าที่เป็นเพื่อนคู่คิดในการเริ่มต้นงานและช่วยต่อยอดความคิดของผู้ใช้งานได้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงโอกาสใหม่ที่เกิดขึ้นจาก Generative AI ซึ่งมีส่วนช่วยเปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากเดิมที่ต้องดำเนินการด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ไปสู่การทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์กับ AI โดยมนุษย์ยังคงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย ตรวจสอบข้อมูล ใช้วิจารณญาณ และตัดสินใจขั้นสุดท้าย

ส่วนที่ ๒ การค้นหาทางอินเทอร์เน็ตและอื่น ๆ มุ่งพัฒนาทักษะการค้นหาและประเมินข้อมูลในยุคที่มีข้อมูลจำนวนมาก โดยเริ่มจากการเรียนรู้วิวัฒนาการของการค้นหาข้อมูล ตั้งแต่การค้นหาข้อมูลแบบดั้งเดิมผ่าน Search Engine ไปจนถึงรูปแบบการค้นหาโดยใช้ AI ซึ่งสามารถช่วยทำความเข้าใจคำถามที่มีความซับซ้อนและนำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น ผู้เรียนจะได้เรียนรู้หลักการทำงานของ Search Engine รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือให้เหตุผลและความสามารถของ AI ในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลและเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ ประเด็นสำคัญของส่วนนี้คือ การสร้าง Prompt ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการใช้ Generative AI อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้วิธีตั้งคำถามหรือออกคำสั่งให้ AI อย่างชัดเจน การกำหนดบริบท บทบาท รูปแบบของคำตอบ และเงื่อนไขที่ต้องการ ตลอดจนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในการสร้าง Prompt เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตรงกับวัตถุประสงค์มากขึ้น รวมถึงการพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์ โดยไม่คร่ำครวญหรือใช้ผลลัพธ์จาก AI โดยทันที แต่ต้องสามารถพิจารณาความน่าเชื่อถือ เปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งอื่น และตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปใช้จริง

ส่วนที่ ๓ การใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ เป็นเนื้อหาที่ช่วยสร้างความตระหนักถึงข้อจำกัด ความเสี่ยง และผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี AI เนื่องจากแม้ AI จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างมาก แต่ผลลัพธ์ที่ AI สร้างขึ้นอาจมีข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่ครบถ้วน หรือไม่เหมาะสมได้ ดังนั้นผู้ใช้งานจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการตรวจสอบและกลั่นกรองข้อมูลก่อนนำไปใช้งาน เนื้อหาในส่วนนี้ครอบคลุม หลักการของ AI ที่มีความรับผิดชอบ รวมถึงประเด็นด้านความถูกต้อง ความเป็นธรรม ความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และการคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ใช้งานและสังคม นอกจากนี้ยังกล่าวถึง Deepfake และประเด็นด้านลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้เนื้อหาด้วย AI รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ AI และผลกระทบของ AI ในระดับโลก ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคลากรภาครัฐ เนื่องจากการนำ AI มาใช้กับข้อมูล เอกสาร หรือการสื่อสารสาธารณะจำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม และความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการเป็นสำคัญ

ส่วนที่ ๔ การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้วย Microsoft Copilot เป็นส่วนที่เน้นการนำความรู้ด้าน AI ไปสู่การใช้งานจริง โดยผู้เรียนจะได้ทำความรู้จักกับ Microsoft Copilot ซึ่งเป็นเครื่องมือ AI ที่สามารถนำมาใช้เป็นผู้ช่วยในการทำงานหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การเริ่มต้นใช้งาน การตั้งค่า ประเภทบัญชี การรองรับภาษา และการเข้าถึงเครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคการสนทนากับ Copilot เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้การนำ Copilot มาใช้ในการเปลี่ยนแนวคิดหรือไอเดียให้เป็นผลงาน การจัดการเวลา การพัฒนาทักษะ และการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการวิเคราะห์รูปภาพและเอกสาร ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานที่ต้องอ่านหรือสรุปข้อมูลจำนวนมากได้ นอกจากนี้ยังครอบคลุมการใช้ Copilot เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานบน Microsoft Edge และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ GPT และส่วนเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สาระสำคัญของส่วนนี้ไม่ได้มุ่งให้ผู้เรียนใช้ AI เพื่อทดแทนการทำงานของมนุษย์ทั้งหมด แต่เน้นแนวคิด “AI เป็นผู้ช่วยในการทำงาน” โดยผู้ปฏิบัติงานสามารถมอบหมายงานบางส่วนให้ AI ช่วยดำเนินการ เช่น การระดมความคิด การจัดโครงสร้างข้อมูล การสรุปเนื้อหา การร่างข้อความ หรือการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้ตรวจสอบ ปรับปรุง และตัดสินใจในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาในการทำงานและเปิดโอกาสให้บุคลากรนำเวลาไปใช้กับงานที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ และการตัดสินใจมากขึ้น

ส่วนที่ ๕ AI สำหรับทุกคน เป็นเนื้อหาที่มุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของ AI ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม โดยเฉพาะการทำให้เทคโนโลยีสามารถเข้าถึงผู้คนได้มากขึ้น AI ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะนักวิทยาศาสตร์ นักพัฒนาโปรแกรม หรือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเท่านั้น แต่บุคลากรในสาขาต่าง ๆ สามารถเรียนรู้และนำ AI มาใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานและการเรียนรู้ได้ ผู้เรียนจะได้พิจารณาถึงผลกระทบของ AI ต่อบทบาทและลักษณะของงานต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอาจทำให้รูปแบบการทำงานบางประเภทเปลี่ยนไป ขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดบทบาทและโอกาสใหม่ ๆ ดังนั้น การเรียนรู้ทักษะด้าน AI จึงเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ยังนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ AI เพื่อสนับสนุนงานด้านมนุษยธรรม และการทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึง AI ผ่านเครื่องมืออย่าง Copilot ได้มากขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

๑. **ต่อตนเอง** ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี AI ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ทำให้สามารถเลือกใช้เครื่องมือ AI ได้เหมาะสมกับลักษณะงาน สามารถเขียน Prompt เพื่อสั่งงาน AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำ AI มาช่วยลดระยะเวลาในการค้นคว้าข้อมูล การจัดทำเอกสาร การสร้างเนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูล ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. **ต่อองค์กร** สามารถนำองค์ความรู้ด้าน AI มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทำงาน ลดภาระงานที่ต้องดำเนินการซ้ำ ๆ และสนับสนุนการจัดทำข้อมูล เอกสาร และสื่อประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ตลอดจนช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะดิจิทัลที่เหมาะสมกับการปรับเปลี่ยนไปสู่การทำงานในรูปแบบดิจิทัล

๓. **ต่อสาธารณะ** สามารถนำ AI มาใช้สนับสนุนการให้บริการและการสื่อสารข้อมูลแก่ประชาชนให้มีความรวดเร็ว เข้าใจง่าย และเข้าถึงได้มากขึ้น รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยจัดทำองค์ความรู้ สื่อประชาสัมพันธ์ และข้อมูลด้านการเกษตรหรือภารกิจของหน่วยงานในรูปแบบที่เหมาะสมกับประชาชนแต่ละกลุ่ม โดยยังคงคำนึงถึงความถูกต้อง ความรับผิดชอบ และการคุ้มครองข้อมูล

การนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. **ประยุกต์ใช้ AI ในการจัดทำเอกสารและรายงาน**

นำ Generative AI และ Microsoft Copilot มาช่วยในการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูล สรุปสาระสำคัญ จัดทำร่างรายงาน โครงการ และเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน รวมถึงช่วยตรวจสอบและปรับปรุงภาษาให้มีความถูกต้องและเหมาะสมกับรูปแบบงานราชการ โดยผู้ปฏิบัติงานยังเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปใช้งานจริง

๒. **นำ AI มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารและประชาสัมพันธ์**

ประยุกต์ใช้ความรู้ด้าน Generative AI และเทคนิคการสร้าง Prompt ในการคิดเนื้อหา สร้างแนวคิดสำหรับสื่อประชาสัมพันธ์ อินโฟกราฟิก ภาพประกอบ และข้อความสำหรับเผยแพร่กิจกรรมของหน่วยงาน เพื่อให้สามารถสื่อสารองค์ความรู้และผลการดำเนินงานไปยังเกษตรกรและประชาชนได้อย่างน่าสนใจและเข้าใจง่าย

๓. **ใช้ AI เป็นเครื่องมือช่วยค้นคว้า วิเคราะห์ และสนับสนุนการตัดสินใจ**

นำ AI มาช่วยค้นหาและสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ เช่น ข้อมูลด้านการเกษตร การพัฒนาที่ดิน งานวิจัย หรือแนวทางการดำเนินโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและพัฒนางาน ทั้งนี้จะตรวจสอบข้อมูลกับแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือก่อนนำไปใช้อ้างอิงหรือประกอบการตัดสินใจ

แหล่งที่มา

หลักสูตร : ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics)

วิทยากร/ผู้ให้ความรู้ : บริษัท ไมโครซอฟท์ (ประเทศไทย) จำกัด

หน่วยงานที่จัดอบรม : สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

รูปแบบหลักสูตร : e-Learning

ช่วงเวลาการฝึกอบรม : สิงหาคม ๒๕๖๔